

Sygn. akt III C 496/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 grudnia 2016 roku

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie, Wydział III Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Ewa Dietkow

Protokolant: Agnieszka Birska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 9 grudnia 2016 roku w Warszawie

sprawy z powództwa Banku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w

W.

przeciwko R. S. i H. S.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 1.423.376,33 PLN (milion czterysta dwadzieścia trzy tysiące trzysta siedemdziesiąt sześć i 33/100 złotych) wraz z odsetkami za opóźnienie w wysokości 150% odsetek ustawowych liczonych od kwoty 1.188.000,00 PLN od dnia 9 marca 2016 roku do dnia zapłaty, zastrzegając pozwanym prawo do powołania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie ich odpowiedzialności do:

a. wynoszącego 9/45 udziału objętego wspólnością majątkową małżeńską we współwłasności nieruchomości położonej w W. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Wołominie prowadzi Księgę Wieczystą nr (...) oraz

b. do kwoty 3.712.500,00 PLN stanowiącej sumę hipoteki ustanowionej na rzecz powoda na nieruchomości opisanej w pkt. 1a,

2. zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 15.451,00 PLN (piętnaście tysięcy czterysta pięćdziesiąt jeden złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;

3. zwraca powodowi ze Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie kwotę 250,00 PLN (dwieście pięćdziesiąt złotych) zapisaną pod pozycją (...) tytułem nienależnej opłaty.

III C 496/16

UZASADNIENIE

Powód Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W., w pozwie złożonym 14 marca 2016 roku wniósł o zasądzenie solidarnie od pozwanych R. S. i H. S. na rzecz powoda kwoty 1.423.376,33 PLN wraz z odsetkami za opóźnienie w wysokości 150% odsetek ustawowych liczącymi od kwoty 1.188.000,00 PLN od dnia 9 marca 2016 roku do dnia zapłaty zastrzegając pozwanym prawo do powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie ich odpowiedzialności do wynoszącego 9/45 objętego wspólnością majątkową małżeńską udziału we współwłasności nieruchomości położonej w W., przy ulicy (...), obejmującej zabudowaną działkę nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Wołominie prowadzi księgę wieczystą (...), oraz do kwoty 3.712.500 PLN stanowiącej sumę hipoteki ustanowionej na rzecz powoda na nieruchomości. W przypadku nie wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym lub wydania

nakazu zapłaty i wniesienia przez pozwanych zarzutów od nakazu zapłaty, powód wniósł o przeprowadzenie rozprawy i orzeczenie wyrokiem, że Sąd utrzymuje nakaz zapłaty w całości w mocy. Dodatkowo, powód wniósł o zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Zarządzeniem z 22 marca 2016 roku przewodniczący skierował sprawę do rozpoznania z pominięciem przepisów o postępowaniu nakazowym lub upominawczym.

Pozwani wnosili o oddalenie powództwa w całości, wnosili także o zawieszenie postępowania do czasu prawomocnego zakończenia postępowania prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy X Wydział ds. Upadłościowych i Naprawczych sygn. akt X GUp 78/15.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód zawarł 18 marca 2014 roku z (...) Spółką z Ograniczoną Odpowiedzialnością z siedzibą w W. umowę o kredyt w rachunku bieżącym w ramach portfelowej linii gwarancyjnej de minimis nr (...) w kwocie 2.970.000 PLN – dowód – umowa k. 74-95. Tego samego dnia pozwani złożyli oświadczenie o ustanowieniu na rzecz powoda na udziale 9/45 części nieruchomości opisanej w księdze wieczystej (...) hipoteki do kwoty 3.712.500,00 zł w celu zabezpieczenia wierzytelności powoda wobec (...) Spółki z Ograniczoną Odpowiedzialnością z siedzibą w W. z tytułu zawartej przez powoda z tą spółką jako kredytobiorcą umowy o kredyt w rachunku bieżącym w ramach portfelowej linii gwarancyjnej de minimis tj. kwoty udzielonego kredytu, należnych odsetek (kredytowych i za opóźnienie), prowizji, kosztów i innych opłat związanych z kredytem w kwocie 2.970.000,00 zł – dowód – oświadczenie k. 117. Spółka (...) 1 października 2014 roku złożyła wniosek o ogłoszenie upadłości, w związku z tym 7 października 2014 roku powód wypowiedział umowę kredytu informując spółkę iż kredyt jest w całości wymagalny i płatny do dnia 14 października 2014 roku – dowód - postanowienie Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w Warszawie z 27 stycznia 2015 roku k. 130-133, oświadczenie o wypowiedzeniu umowy kredytowej k. 121. Powód wezwał oboje pozwanych 15 października 2014 roku do zapłaty należności z tytułu kredytu udzielonego spółce (...) w kwocie 2.984.422,56 PLN – dowód - wezwanie do zapłaty k. 60. Wezwanie do zapłaty zaadresowane R. i H. S. pozwani odebrali 20 października 2014 roku – dowód – potwierdzenie odbioru k. 59. Powód 5 grudnia 2014 roku wystawił bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) przeciwko pozwanym na kwotę 3.034.825,11 PLN – dowód - bankowy tytuł egzekucyjny k. 123. Powód uzyskał zaspokojenie części wierzytelności wobec (...) w kwocie 1.782.000,00 zł z gwarancji spłaty kredytu udzielonej przez Bank (...) w ramach portfelowej linii gwarancyjnej de minimis nr (...) – dowód – pismo k. 128. Powód nie uzyskał zaspokojenia wierzytelności w pozostałej części wierzytelności – okoliczność bezsporna.

Pozwani kwestionowali wypowiedzenie umowy kredytowej zawartej z (...) i wezwanie pozwanych do zapłaty. Zdaniem pozwanych, wniesienie pozwu było przedwczesne, gdyż roszczenie nie stało się wymagalne z braku skutecznego doręczenia wezwania do zapłaty pozwanemu R. S.. Wniosek o zawieszenie postępowania uzasadnili tym, że do czasu zakończenia postępowania upadłościowego (...) Sp. z o.o., nie można skutecznie dochodzić kwoty niespłaconej części kredytu w stosunku do pozwanych, gdyż tę kwotę powód może uzyskać w wyniku przeprowadzenia postępowania upadłościowego.

Sąd Okręgowy dokonał oceny zebranego materiału dowodowego i zważył, co następuje:

Powód dochodzi od pozwanych zaspokojenia wierzytelności zabezpieczonej hipoteką ustanowioną przez pozwanych na udziale pozwanych we współwłasności nieruchomości. Pozwani są więc wyłącznie dłużnikami rzeczowymi powoda. Zgodnie z art. 65 § 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece z dnia 6 lipca 1982 roku (tekst jedn. Dz. U. z 2016 roku poz. 790), w celu zabezpieczenia oznaczonej wierzytelności wynikającej z określonego stosunku prawnego można nieruchomość obciążyć prawem, na mocy którego wierzyciel może dochodzić zaspokojenia z nieruchomości bez względu na to, czyją stała się własnością, i z pierwszeństwem przed wierzycielami osobistymi właściciela nieruchomości (hipoteka). Hipoteka jest prawem rzeczowym ograniczonym, którego zadaniem jest zabezpieczenie wierzytelności. Jej cechą charakterystyczną jest akcesoryjność, wyrażana stwierdzeniem, że nie ma hipoteki bez zabezpieczonej wierzytelności. W świetle postanowień art. 68 ust. 1 u.k.w.h. możliwe jest powstanie hipoteki mimo,

że w chwili jej ustanawiania nie istnieje jeszcze wierzytelność, którą hipoteka ta zabezpiecza, przepis ten przewiduje bowiem możliwość hipotecznego zabezpieczenia wierzytelności przyszłej – tak postanowienie Sądu Najwyższego z 6 listopada 2013 roku, w sprawie IV CSK 100/13, Biuletyn SN-IC 2015/7-8.

Wbrew zarzutom pozwanych Sąd uznał, że odpowiedzialność pozwanych jako dłużników hipotecznych ma charakter odpowiedzialności solidarnej. Sąd zgadza się z poglądem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu w sprawie I ACa 769/2007 z 6 września 2007 roku, że „pomiędzy dłużnikami odpowiadającymi rzeczowo z nieruchomości stanowiącej przedmiot ich współwłasności w częściach ułamkowych, istnieje węzeł solidarnej odpowiedzialności za dług rzeczowy. Współwłaściciele nieruchomości udzielając zabezpieczenia cudzego długu ustanawiając hipotekę na własnej nieruchomości zaciągnęli w ten sposób zobowiązanie dotyczące ich wspólnego mienia, co uzasadnia stosowanie art. 370 k.c. Sąd zgadza się z wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 28 lutego 2013 roku, sygn. akt VI ACa 1227/12 www.orzeczenia.ms.gov.pl: „właściciel nieruchomości obciążonej hipoteką jest dłużnikiem rzeczowym i ponosi odpowiedzialność rzeczową (egzekwowaną z nieruchomości). Jeżeli obciążona nieruchomość stanowi przedmiot współwłasności, zachodzi wielość współdłużników rzeczowych, a ich odpowiedzialność jest solidarna. Z tej przyczyny, że mamy tu do czynienia z nieruchomością wspólną, do której będzie skierowana egzekucja, nie można zastosować wariantu podziału długu na tyle części ilu jest dłużników (współdłużników) rzeczowych”.

Sąd odmówił zawieszenia postępowania na wniosek pozwanych. Zgodnie z art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. Sąd może zawiesić postępowanie jeżeli rozstrzygnięcie sprawy zależy od wyniku innego toczącego się postępowania cywilnego. Rozstrzygnięcie niniejszej sprawy nie zależy od wyniku toczącego się postępowania upadłościowego z udziałem (...) Spółki z Ograniczoną Odpowiedzialnością. Pozwani nie mają racji podnosząc, że do czasu zakończenia postępowania upadłościowego nie można od nich skutecznie dochodzić kwoty niespłaconej części kredytu, którą ewentualnie uzyska powód w toku postępowania upadłościowego.

W myśl art. 3 § 1 u.k.w.h. domniemywa się, że prawo jawne z księgi wieczystej jest wpisane zgodnie z rzeczywistym stanem prawnym. Domniemanie to w piśmiennictwie określane jest jako domniemanie jawności materialnej ksiąg wieczystych albo domniemanie wiarygodności ksiąg wieczystych (por. np. S. Rudnicki, Ustawa o księgach wieczystych i hipotece. Przepisy o postępowaniu w sprawach wieczystoksięgowych. Komentarz, wyd. 3, Warszawa 2004, s. 32). Jest to jedna z fundamentalnych, obok reguły rękojmi wiary publicznej ksiąg wieczystych, zasada prawa wieczystoksięgowego. Wprowadza także wyjątek od ogólnej zasady prawa cywilnego, zgodnie z którą nikt nie może przenieść na innego więcej praw, niż mu przysługuje (nemo plus iuris in alium transferre potest, quam ipse habet). Domniemanie zgodności wpisu z rzeczywistym stanem prawnym w praktyce prowadzi do tego, że odwrócone zostają reguły dowodowe, gdyż nie jest w tym wypadku konieczne wykazanie prawdziwości wpisu przez osobę, która ma w tym interes prawny, ale wykazanie przez stronę przeciwną niezgodności wpisu z rzeczywistym stanem prawnym – tak w uzasadnieniu do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 21 lipca 2004 roku, SK 57/03.

Pozwani jako dłużnicy rzeczowi powoda nie obalili domniemanie z art. 3 u.k.w.h. Sąd podziela stanowisko Sądu Najwyższego z wyroku wydanego 5 kwietnia 2006 roku w sprawie sygn. akt IV CSK 177/05, LEX nr 301835, że „domniemanie z art. 3 ustawy o księgach wieczystych i hipotece są domniemaniami iuris tantum i jako takie mogą być obalone przez przeciwstawienie im dowodu przeciwnego albo w procesie o uzgodnienie stanu prawnego ujawnionego w księdze wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym, albo w każdym innym postępowaniu, w którym ocena prawidłowości wpisu ma istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Przy obalaniu tego domniemanie można korzystać z wszelkich środków dowodowych”. Pozwani nie dowiedli, że prawo jawne – hipoteka – jest wpisane niezgodnie z rzeczywistym stanem prawnym. Stosownie do art. 32 ust. 1 do wpisu ograniczonego prawa rzeczowego na nieruchomości wystarcza dokument obejmujący oświadczenie właściciela o ustanowieniu tego prawa. Oświadczenie właściciela pozwanych jest ważne, a zatem wpis ograniczonego prawa rzeczowego nie został wzruszony.

Wierzytelność wobec pozwanych jest wymagalna od 20 października 2014 roku. Należy podkreślić, że ustanowienie hipoteki jest zaciągnięciem zobowiązania dotyczącego wspólnego mienia pozwanych. W rozumieniu art. 370 k.c., jeżeli kilka osób zaciągnęło zobowiązanie dotyczące ich wspólnego mienia, są one zobowiązane solidarnie, chyba że umówiono się inaczej. Wobec powyższego nie budzi wątpliwości, iż wspomniana solidarność dotyczy małżonków

pozostających we wspólności ustawowej, gdy zawarli umowę dotyczącą ich majątku wspólnego. Nie tylko jest to zobowiązanie solidarne, ale z racji prowadzenia wspólnego gospodarstwa domowego – bezspornie pozwani są małżeństwem, mieszkają pod wspólnym adresem, wezwanie do zapłaty zostało skierowane przez powoda w formie jednego pisma wysłanego do obojga pozwanych na wspólny adres zamieszkania. Zgodnie z art. 138 k.p.c., jeżeli doręczający nie zastanie adresata w mieszkaniu, może doręczyć pismo sądowe dorosłemu domownikowi. Pismo do obojga pozwanych zostało odebrane i podpisane przez pozwaną H. S.. Jest powszechnie przyjęte doręczenie pisma jednemu ze współmałżonków i uznanie za skuteczne doręczone wobec drugiego z nich, mając na względzie prawa i obowiązki im wspólne. Nawet jeśli by hipotetycznie przyjąć, że pozwani nie otrzymali wezwania do zapłaty 20 października 2014 roku, to otrzymali je wraz z doręczeniem im odpisu pozwu. Zgodnie z art. 455 k.c., jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. W takiej sytuacji, dłużnicy rzeczowi nie mogą bronić się zarzutem, że wypowiedzenie wierzycelności jest wobec nich nieskuteczne.

Powód domaga się zasądzenia obliczonej w wyciągu z ksiąg bankowych należności, z tym, że tylko od należności głównej (a więc bez odsetek umownych oraz odsetek za opóźnienie zgodnie z umową zawartą z dłużnikiem osobistym) żąda zasądzenia odsetek za opóźnienie od dnia 9 marca 2016 roku w wysokości 150% odsetek ustawowych. Powód dokładnie obliczył wierzycelność, a pozwani nie złożyli zastrzeżeń do tych obliczeń. Zgodnie z art. 244 k.c. wyciąg z ksiąg powoda stanowi dokument prywatny, a więc dowód tego, że osoba, która dokument podpisała złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Zgodnie z art. 7 ust. 2 ustawy z 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe (tekst jedn. Dz. U. z 2015 roku poz. 128 ze zm.) dokumenty związane z czynnościami bankowymi mogą być sporządzane na informatycznych nośnikach danych, jeżeli dokumenty te będą w sposób należyty utworzone, utrwalone, przekazane, przechowywane i zabezpieczone. Tym bardziej dokumenty sporządzone w formie pisemnej i podpisane przez uprawnione osoby są dokumentem w rozumieniu art. 7 ustawy Prawo bankowe. Stosownie do art. 230 k.p.c. wobec nie wypowiedzenia się pozwanych co do twierdzeń powoda o wysokości dochodzonego roszczenia Sąd uznał te fakty za przyznane. Odsetki ustawowe obliczane od należności głównej należą się powodowi zgodnie z art. 481 § 1 § 2¹ k.c. Zgodnie z obwieszczeniem Ministra Sprawiedliwości z 7 stycznia 2016 roku, wydanym na podstawie art. 481 § 2⁴ k.c. w sprawie wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie (MP poz. 47) od 1 stycznia 2016 roku wysokość odsetek ustawowych za opóźnienie wynosi 7% w stosunku rocznym. Zatem 150%, a więc 7,5% nie przekracza wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie.

Na wniosek powoda, zgodnie z art. 319 k.p.c. Sąd zastrzegł pozwanym prawo powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie ich odpowiedzialności do udziału 9/45, objętego wspólnością majątkową małżeńską we współwłasności nieruchomości położonej w W., dla której prowadzona jest księga wieczysta (...), obciążonego hipoteką wpisaną na rzecz powoda oraz do kwoty 3.3.712.500,00 zł stanowiącej sumę hipoteki ustanowionej na rzecz powoda.

Mając to wszystko na uwadze Sąd orzekł jak w wyroku.

O kosztach Sąd rozstrzygnął na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Pozwani przegrali sprawę, a więc są zobowiązani do zwrotu solidarnie na rzecz powoda kosztów procesu. Powód poniósł koszty w wysokości 15.451,00 PLN, na które składają się: opłata od pozwu w kwocie 1.000,00 zł oraz stawka minimalna za czynności adwokackie zgodnie z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie z 22 października 2015 roku (Dz. U. z 2015 roku poz. 1800) w kwocie 14.400,00 zł oraz opłata skarbową w kwocie 51,00 zł. Sąd zwrócił powodowi ze Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie kwotę 250,00 PLN tytułem nienależnej opłaty zgodnie z art. 84 ust. 1 ustawy z 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz. U. z 2016 roku poz. 623).